

τῆς ὀροφῆς σφάζονται εἰς ὕψος 0,90 μ. ἄνωθεν τοῦ δαπέδου, ὅπερ κεῖται εἰς βάθος 4 μ. κάτωθεν τῆς στάθμης τῆς παρακειμένης πλατείας Ἐλευθερίας. Ὁ τάφος οὗτος ἦτο τελείως σεσυλημένος, ἀπέδωσε δὲ μόνον τμήματα ἀγγείου μετ' αὐλακώσεων, ἐκ τοῦ ὁποίου προκύπτει καὶ ἡ χρονολόγησις κατὰ τοὺς αὐτοκρατορικοὺς χρόνους.

Εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀνατολικώτερον, ἀνευρέθη τρίτος τάφος (Γ) λελαξευμένος εἰς τὸν βράχον, μεγίστου μήκους 1.80 καὶ μεγίστου πλάτους 1.40 μ., με ἐστρογγυλεμένας τὰς γωνίας καὶ με ὀροφήν σφζομένην κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ εὑρισκομένην εἰς ὕψος 0,75 ἄνωθεν τοῦ δαπέδου, ὅπερ κεῖται εἰς βάθος 4.50 μ. κάτωθεν τῆς στάθμης τῆς πλατείας. Ἡ εἰσόδος εὑρίσκειται πλησίον τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τῆς Β. πλευρᾶς καὶ κλείεται διὰ μεγάλης πλακός, διαστ. 0,66 x 0,56 μ. Ἡ Ν. πλευρὰ τοῦ τάφου κατεστράφη διὰ τοῦ προωθητήρος, κατὰ τὰς ἐργασίας διανοίξεως τῶν θεμελίων. Καὶ ὁ τάφος οὗτος ἦτο σεσυλημένος, ἀπέδωσε δὲ μόνον ὄστᾶ τινὰ καὶ μικρὰν χρυσῆν δανάκην.

Ἐτερον λάξευμα διεπιστάθη βορειότερον, βορείως τῆς γραμμῆς τοῦ βυζαντινοῦ τείχους καὶ ὑψηλότερον τῆς θεμελιώσεως αὐτοῦ, ἀνήκον πιθανῶς εἰς τάφον μὴ χρησιμοποιηθέντα ἢ τελείως συληθέντα.

Ἐπὶ τοῦ Ἐφόρου ἐξετελέσθη κατὰ γενομένην μετάβασιν εἰς τὴν περιοχὴν Τσουτσούρου, περισυλλογῆ ὄστράκων ὑπονεολιθικῶν καὶ ΜΜ χρόνων ὡς καὶ ἐνὸς ΜΜ III «στολιδατοῦ» τεμαχίου ἢ ἀγγείου ἐκ σπηλαίου εἰς θέσιν Λαρνάκι.

Αἰτηθεῖσαι πιστώσεις δι' ἀνασκαφὰς εἰς τὴν περιοχὴν Λεβήνος - Ὀδηγητρίας, ἐνθα συλῶνται προανακτορικοὶ τάφοι, ὡς καὶ διὰ τὴν ἀνασκαφὴν τῶν ἐλθόντων εἰς φῶς προανακτορικῶν καὶ μετανακτορικῶν τάφων εἰς θέσιν Φουρνὶ Ἀρχανῶν δὲν ἐχορηγήθησαν λόγῳ ἐξαντλήσεως τῶν σχετικῶν κονδυλίων, κατέστη ὅμως δυνατὴ ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Σακελλαράκη διενέργεια ἀνασκαφῆς εἰς Φουρνὶ Ἀρχανῶν διὰ χορηγίας τῆς Περιγητικῆς Λέσχης Ἀρχανῶν με ἐξαίρετα εὐρήματα, περὶ ὧν δημοσιεύεται ἔκθεσις τοῦ ἰδίου (βλ. σ. 411).

ΤΥΧΑΙΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΛΟΘΕΝΤΑ ΥΠΟ ΙΔΙΩΤΩΝ

Κατὰ τὸ ἔτος 1965 κατετέθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον Ἡρακλείου τὰ ἐξῆς τυχαία εὐρήματα παραδοθέντα ὑπὸ ἰδιωτῶν:

Ἐκ **Γουβῶν** κατὰ τὴν θέσιν Ἀποσελέμη, Πύργος Κεραμανωλιῶ, προῆλθεν ἡμιτελὴς νεολιθικῆ σφύρα ἐκ μέλανος λίθου.

Ἀπὸ τὰ **Μάλια**, ὁ φύλαξ Ἐμμαν. Κατσούλης παρέδωσε τμήματα ἀάτων κωνικῶν κυπέλλων,

προανακτορικῶν χρόνων, προελθόντα ἐκ λαθρονασκαφῆς, πιθανῶς ἐξ ἀποθέτου.

Εἰς τὸν **Σκινιῶν Μονοφατσίου**, κατὰ τὴν θέσιν Δεμάτι, ἀνευρέθησαν ἐν ΜΜ I εἰδῶλιον προσκεκολλημένον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν σκεύους, φέρον περιζῶμα καὶ ἔχον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, ὡς καὶ κεφαλὴ ἑτέρου ὁμοίου εἰδῶλιου.

Ἐκ τῆς **Ἀμνισοῦ** καὶ δυτικῶς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς Θενάτα προῆλθε ΜΜ II ἀμφορίσκος, τοῦ ὁποίου ἔλλειπει μέρος τοῦ λαμποῦ καὶ τῶν ὠτίων.

Ἀπὸ τὸν **Δρακουλιάρη Φοινικιάς Ἡρακλείου**, ὁ νυκτοφύλαξ Ἐμμαν. Μαρκάκης προσεκόμισεν ἐν ΜΜ III μελαμβραφῆς γαλακτοδοχεῖον («Milk jug»)

Ἀπὸ τὰ **Ἀϊτάνια**, καὶ ἐκ θέσεως Κακὴ Ράχη, προῆλθε λίθινος νεοανακτορικὸς λύχνος, ὕψους 0,365 μ., δίμυξος, ἑλλιπῆς τὴν μίαν μύξαν καὶ μέρος τοῦ κοιλώματος.

Ἀπὸ τὸ **Λοῦμα Μεραμβέλλου**, προῆλθε τμήμα ἐκ τῶν χειλέων πίθου νεοανακτορικῶν χρόνων, με διακόσμησιν σχοινίου.

Εἰς τὰς **Λιθίνας Σητείας** ἐντὸς τοῦ σπηλαίου Λατσίδα, ἤλθον εἰς φῶς νεοανακτορικά ὄστρακα.

Ἐκ τῆς **Ἐπισκοπῆς Πεδιάδος** καὶ ἐκ τῆς θέσεως Κεφάλια προῆλθεν ἄωτον προχοῖδιον τύπου «γαλακτοδοχείου», ΜΜ III χρόνων, ἄνευ διακοσμῆσεως.

Εἰς τὴν **Κνωσόν**, κατὰ τὴν θέσιν Γυσάδες, ἀνευρέθη τρίπλευρος σφραγιδῶλιθος ἐκ στεατίτου με ἐγχαράκτους, συγκεντρικοὺς κύκλους καὶ δικτυωτὸν ἐπὶ τῶν σφραγιστικῶν ἐπιφανειῶν.

Ἐπίσης ἐκ τῆς **Κνωσοῦ** προῆλθε στρογγύλον, λίθινον ἀντικείμενον μινωικῶν χρόνων, με ἔναρξιν κυκλικῆς τρήσεως πιθανῶς ἐκ δοκιμῆς τρυπάνου.

Ἀπὸ τὸ **Σγουροκεφάλι** καὶ ἐκ τῆς θέσεως Κάμπος ἢ Πατητήρια, προῆλθε μικρὸν χαλκοῦν ἐγχειρίδιον με δύο ὀπὰς κατὰ τὴν λαβὴν.

Ἐκ **Βρυσῶν Μεραμβέλλου** καὶ ἐκ τῆς θέσεως Δράσι, προῆλθον σειρά ΥΜ III ἀγγείων, ψευδόστομος ἀμφορεύς, προχοῖδια, δύο πυξίδες, δύο χαλκὰ μαχαιρίδια, ἐν κρανίον καὶ τινα ὄστρακα.

Παρὰ τὸ **Γάζι**, ἀνευρέθη ψευδόστομος μυκηναϊκὸς ἀμφορίσκος με διακόσμησιν κλάδων.

Εἰς τὴν **Τύλισον**, εὐρέθη σφραγίς ἐκ μέλανος λίθου, με παράστασιν λέοντος καὶ πτηνοῦ, μυκηναϊκῶν χρόνων.

Ἐκ τῆς **Κνωσοῦ**, προῆλθον δύο πρωτογεωμετρικὰ προχοῖδια, ἑλλιπῆ τὴν λαβὴν καὶ τὴν πρόχυσιν.

Ἐκ **Λαγοῦ Λασιθίου**, ἐκομίσθησαν ἐν μικρὸν κωνικὸν κύπελλον καὶ εἰς μικρογραφικὸς πίθος με ἐγχαράκτους τεθλασμένας μεταξὺ ταινιῶν, πιθανῶς πρωτογεωμετρικῶν χρόνων.

Εἰς τὸν **Ἅγιον Ἰωάννην Ἡρακλείου** καὶ κατὰ

τὴν θέσιν Σόπατα, ἤλθον εἰς φῶς τμήματα τεφροδόχου κάλπης καὶ ἀμφορεὺς γεωμετρικός, σχεδὸν ἀκέραιος.

Ἐκ τῆς Ἐπισκοπῆς Πεδιάδος καὶ ἐκ τῆς θέσεως ἹΑΐ Λιάς, προήλθεν ἀρύβαλλος μετ' γεωμετρικὴν διακόσμησιν.

Εἰς τὴν Κόξαρην, κατὰ τὴν θέσιν Ρίζα, ἀνευρέθησαν τεμάχια τεφροδόχων καλπῶν, γεωμετρικῆς καὶ ἀνατολιζούσης ἐποχῆς ὡς καὶ τινες κύβοι.

Εἰς τὴν Ζῆρον καὶ εἰς θέσιν « τοῦ Κατεργάρη Παπᾶ ὁ Λάκκος », ἀνευρέθη πλακίδιον ἀρχαϊκῶν χρόνων μετ' ἀνάγλυπον παράστασιν ἀνδρὸς κατὰ κρόταφον, σφριζομένην κατὰ τὸ ἀνώτερον τμήμα τοῦ σώματος, ὡς καὶ ἕτερον πῆλινον τεμάχιον, τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, μετ' ἀνάγλυπον ἐνδεδυμένην, ἀκέφαλον μορφῆν, ἣ ὁποία πιθανῶς κρατεῖ βρέφος.

Εἰς τὴν περιοχὴν Ματάλων, εἰς θέσιν « Μνήματα », κατὰ τὴν διάνοξιν ὁδοῦ διὰ προωθητήρος, ἤλθον εἰς φῶς δύο τάφοι 4ου αἰῶνος π.Χ. Ἐκ τοῦ τάφου Α προήλθον τεμάχια πίθου μετ' ἀναγλύφους ζώνας, κύλιξ μετ' σειρὰν ἀνθεμίων, κῶθον, λήκυθος μετ' μελανόμορφον παράστασιν ἀνδρὸς τρέχοντος μεταξὺ δύο ἐτέρων ἴστανμένων ὡς καὶ δύο πυξίδες. Ἐκ τοῦ τάφου Β προήλθον ληκόθια μετ' ἀνθεμίων, πυξίς μετὰ πάματος, δύο χαλκοὶ δακτύλιοι καὶ τεμάχια ψήφων ἐκ μάξης.

Ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ Κνωσοῦ, ἐκομίσθη κεφαλὴ γυναικείου πηλίνου εἰδωλίου ἑλληνικῶν χρόνων.

Ἀπὸ τοῦ « Κορώνη τὸν Μαγαρᾶν » τῆς περιοχῆς Ἡρακλείου, προήλθε μυλόλιθος, ἑλληνικῶν χρόνων, ὡς καὶ τριπτήρ, τοῦ ὁποίου σφάζεται τὸ ἄνω μέρος, λεμβοειδοῦς σχήματος.

Εἰς τὸν Ξειδᾶν Πεδιάδος, ἔνθα ἡ ἀρχαία Λύττος, ἤλθον εἰς φῶς ἀργυροῦν νόμισμα Λύττου, ἑλληνικῶν χρόνων, εἰς ἀργυροῦς στατήρ Κορίνθου, ἐν χαλκοῦν νόμισμα αὐτοκρατορικῶν χρόνων, ἐν μικρὸν, χαλκοῦν νόμισμα μετ' ἀνάστασιν πτηνῶν, ἐν χαλκοῦν, κολουροκανικὸν ἀντικείμενον καὶ δύο ἐφθαρμένα κεφαλαὶ ἑλληνικῶν εἰδωλίων.

Ἐκ τῶν Ἁγίων Δέκα ἐκομίσθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον τεμάχιον κορμοῦ μαρμαρίνου εἰδωλίου καὶ τεμάχιον ἐκ τῆς κεφαλῆς μαρμαρίνου ἀγαλματιδίου, ἀμφότερα ρωμαϊκῶν χρόνων.

Ἐκ τοῦ Καμηλάρη προήλθε μικρὰ γενειοφόρος κεφαλὴ, μαρμαρίνου ρωμαϊκοῦ ἀγάλματος, μετὰ περιδεμένης κόμης, ἀποκεκρουμένη τὸ δεξιὸν τμήμα τοῦ μετώπου.

Εἰς Γόρτυνα εἰς τὸν ἀγρὸν Γαβαλετάκη, ἀνευρέθησαν εἰς ρωμαϊκὸς λύχνος, ἐν ὑάλινον ἀγγεῖον, μία πρόχους, τρία τεμάχια χαλκᾶ καὶ χαλκοῦν νόμισμα.

Εἰς Κάτω Βάθειαν κατὰ τὴν θέσιν Σώχωρα, εὐ-

ρέθησαν ρωμαϊκὸς λύχνος καὶ ληκόθιον μετ' ἀλακώσεων.

Εἰς τὸ Ἴνι Μονοφατσίου, εἰς θέσιν « Ἑλληνικά », εὐρέθησαν πέντε νομίσματα, ἐν ἀργυροῦν τοῦ Βεσπασιανοῦ καὶ τέσσαρα χαλκᾶ, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τρία ρωμαϊκὰ καὶ τὸ ἐν βυζαντινόν, ὡς καὶ ψήφος στρογγύλη, πεπιεσμένη.

Εἰς τὴν Πόμπιαν εὐρέθη ἀργυροῦν νόμισμα τοῦ Δομιτιανοῦ εἰς καλὴν κατάστασιν.

Ἐτερον ἀργυροῦν νόμισμα αὐτοκρατορικῶν χρόνων εὐρέθη εἰς Ἁνώγια Μυλοποτάμου.

Εἰς τὸν Ζαρὸν Καινουρίου, ἀνευρέθησαν χρυσοῦν νόμισμα Θεοδοσίου καὶ εἰς χαλκοῦς δακτύλιος.

Ἐκ τῆς περιοχῆς Ἡρακλείου προήλθον δύο ρωμαϊκοὶ λύχνοι, εὐρεθέντες εἰς Ἁγίον Ἰωάννην.

Κατὰ τὰς ἐργασίας, τὰς γενομένας εἰς τὸ οἰκόπεδον Καψῆ ἐντὸς τῆς πόλεως Ἡρακλείου, ἤλθον εἰς φῶς ἀγγεῖον μετ' σφαιρικὴν κοιλίαν καὶ εὐρυνόμενον πρὸς τὰ ἄνω μακρὸν λαίμον, μεσαιωνικῶν χρόνων. Εἰς τὴν κοιλίαν, τὴν βάσιν τοῦ λαίμου καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ φέρεται κυματοειδῆ διὰ ψήκτρας διακόσμησιν.

Εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς αὐτῆς πόλεως ἀνευρέθη πλάξ ἐκ πορολίθου μετ' ἀναγλύφου ἀτέχνου οἰκοσῆμου καὶ ἐπιγραφῆς, ἐκ τῆς ὁποίας διακρίνεται εὐκρινῶς ἡ φράσις *ΤΟΝ ΑΦΟΡΙΣΜΟΝ τοῦ ΧΥ*. Ἡ πλάξ αὕτη κατετέθη εἰς τὸ Ἱστορικὸν Μουσεῖον.

Ἀριθμὸς τῶν ἀντικειμένων παρεδόθη εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον ἐκ κατασχέσεων γενομένων ἐπὶ διαφόρων ἀτόμων. Οὕτω ἐπὶ τοῦ Κ. Γαϊτάνου κατεσχέθησαν τὰ ἑξῆς: Χαλκῆ μίτρα ἀρχαϊκῶν χρόνων, μετριάς διατηρήσεως, ἀκόσμητος, τμήματα ὑαλίνων ἀγγείων, ὑφαντικὰ βάρη, ζώδια, τμήματα εἰδωλίων ἐκ ΜΜ I ἱεροῦ Κορυφῆς, χαλκᾶ ἑλληνικὰ καὶ ρωμαϊκὰ νομίσματα, λίθινον σκευὸς μετὰ ποδὸς καὶ ἀργυροῦν νόμισμα Ρόδου.

Ἐπὶ τοῦ ἄλλοδαποῦ R. Piesen κατεσχέθη ἐν Ἡρακλείῳ καὶ παρεδόθη εἰς τὸ Μουσεῖον μινωϊκὸς κέρνος λίθινος, μετ' 6 κοιλότητος, ἀποκεκρουμένος τὰ δύο ἄκρα, προερχόμενος κατὰ τὸν ὡς ἄνω ἐκ Κνωσοῦ.

Ἡ ἀρχαιοπώλις Ἰω. Παπαδάκη παρέδωκεν εἰς τὸ Μουσεῖον, κατόπιν προτάσεως τοῦ ἐλέγχοντος τὰς πωλήσεις Ἐπιμελητοῦ κ. Ἰ. Σακελλαράκη, μίαν πηλίνην γεφυρόστομον πρόχου, ἐν μόνωτον κύπελλον πῆλινον καὶ μίαν πηλίνην προχοΐσκη, ἅπαντα ΜΜ I χρόνων.

Ἡ ἀρχαιοπώλις Σοφία Μαυράκη παρέδωσε, κατόπιν προτάσεως τοῦ ὡς ἄνω Ἐπιμελητοῦ, ἐν δίωτον ἀγγεῖον ΠΜ I χρόνων, ἕνα γεωμετρικὸν ἀμφορέα, τὸ πρόσθιον τμήμα εἰδωλίου, τὸ ἀριστε-

ρόν ημισυ μαρμαρίνης κεφαλής ἀγάλματος παιδίσκης ἑλληνικῶν χρόνων καὶ μίαν χαλκὴν σφύραν ρωμαϊκῶν χρόνων.

Ἡ Χωροφυλακὴ Μοιρῶν παρέδωσε, τέλος, εἰς τὸ Μουσεῖον ἓν πήλινον εἰδώλιον ἰσταμένης γυναικός, στηριζομένης ἐπὶ ἐρμαϊκῆς στήλης, ἕνα ρωμαϊκὸν δακτύλιον ἐξ ὑάλου, μίαν χρυσοῦν ψήφον, δύο σφραγιδολίθους, μίαν χαλκὴν μάχαιραν μινωϊκῶν χρόνων, ἓν χρυσοῦν περιάπτων μετὰ τριφυλλοειδῶν κοσμημάτων καὶ μίαν χρυσοῦν ψήφον κυλινδρικήν, ἀμφότερα μινωϊκῶν χρόνων. Ταῦτα προέρχονται ἐκ κατασχέσεως.

ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Διὰ τὴν συνέχισιν τῶν ἔργων στερεώσεως τῶν μεγάλων μινωϊκῶν ἀνακτόρων δὲν ἐξεδόθη ἐφέτος ἐπαρκὴς πίστωση, λόγῳ τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, καίτοι εἶχεν ὑποβληθῆ ἑπιτομερὲς πρόγραμμα ἐργασιῶν διὰ τοὺς χώρους Κνωσοῦ, Μαλίων καὶ Ἁγ. Τριάδος. Ἐκ τοῦ ἐκδοθέντος ποσοῦ, 175.000 δρχ. μόνον, διετέθησαν δρχ. 40.000 διὰ τὴν ἐπιγούσαν στερέωσιν τοῦ ἀνακτόρου Ζάκρου, τῶν ἔργων ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Νικ. Πλάτωνος. Τὸ ὑπόλοιπον ἐκ δρχ. 135.000 διετέθη κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Ὑπουργείου ὑπὸ τῆς Ἐπιμελητρίας κ. Στυλ. Παπαδάκη διὰ τὴν πληρωμὴν ὀφειλομένων ποσῶν δι' ἐργασίας στερεώσεως τῶν βυζαντινῶν καὶ μεσαιωνικῶν μνημείων Κρήτης.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Προωθήθη ἡ διαδικασία ἀπαλλοτριώσεως τῆς δυτικῆς τάφρου τῶν τειχῶν τοῦ Χάνδακος διὰ τὴν ἀξιοποίησιν αὐτῆς, γενομένης καὶ ὑποβληθείσης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Προεδρίας Κυβερνήσεως τῆς σχετικῆς ἐκτιμῆσεως ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς. Προωθήθη δὲ καὶ ἡ διαδικασία ἀπαλλοτριώσεων τῶν ἀκινήτων παρὰ τὸν Προμαχώνα Μαρτινέγκο, εὐρισκομένη ἤδη εἰς τὴν τελικὴν φάσιν αὐτῆς.

ΠΡΩΣΩΠΙΚΟΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Περὶ τὸ τέλος τοῦ λήξαντος ἔτους μετετέθη εἰς Ἀθήνας ἡ Ἐπιμελήτρια Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Στυλ. Παπαδάκη, ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Ἐμμαν. Μπορμπουδάκη, τοποθετηθέντος εἰς Ρέθυμον, ἀλλ' ὀρισθέντος ὅτι θέλει ἔδρευε εἰς Ἡράκλειον.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

Κατὰ τὸ ἔτος 1965 ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ Ἰ. Σακελλαράκη, ἀνασκαφικαὶ ἐργασίαι, ἔρουναι καὶ περισυλλογὴ ἀρχαιοτήτων εἰς τὰς Ἀρχάνας καὶ τὸ Ἡράκλειον τῆς κεντρικῆς Κρήτης καὶ εἰς τὸν Ἁγιον Γεώργιον (Τουρτούλους), τὴν Ἄνω Ζάκρον, τὴν Μαρωσιά, τὴν Μυρσίνην, τὴν Νέαν Πραισὸν (Βαβέλους) καὶ τοὺς Σκλάβους τῆς Ἁνατ. Κρήτης.

ΑΡΧΑΝΑΙ

Εἰς τὰς Ἀρχάνας συνεχίσθησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1965 μικραὶ σκαφικαὶ ἐργασίαι καὶ περισυλλογὴ ἀρχαιοτήτων¹. Ἠρευνήθησαν οὕτω τμήματα μινωϊκῶν νεκροταφείων εἰς τὴν θέσιν Φουρνὶ καὶ με ἀφορμὴν οἰκοδομικὰς ἐργασίας σημειῖα τινὰ εἰς τὰς θέσεις Τροῦλλος καὶ Ἀκρόπολη.

Φουρνὶ

Εἰς τὸν λόφον Φουρνὶ, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται βορειοδυτικῶς τῆς κοινοπόλεως, εἰς τοὺς βορειοανατολικοὺς πρόποδας τοῦ Γιούχτα, εἶχεν ἐπισημανθῆ ἀπὸ τοῦ 1964 ἡ ὑπαρξίς νεκροταφείου ΥΜ ΠΙ α χρόνων, τοῦ ὁποῖου εἰς θαλαμῶτός τάφος, τὸ πρῶτον ἀσφαλὲς παράδειγμα κενοταφείου εἰς Κρήτην, ἀπεδείχθη λίαν σημαντικὸς διὰ τὴν ἔρευναν².

Κατὰ τὸ 1965 ἠρευνήθη τὸ τμήμα τοῦ λόφου τὸ κείμενον βορειοδυτικῶς τοῦ κενοταφείου, σχεδὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Ἐνταῦθα ἀνευρέθησαν ἔν ὄστεοφυλάκιον ΠΜ ΙΙΙ - ΜΜ Ι α χρόνων καὶ δύο θολωτοὶ τάφοι³.

Ὀστεοφυλάκιον

Ἄνεσκάφη τμήμα μόνον τοῦ ὄστεοφυλακίου⁴, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν ἐπιμήκων διαμερισμάτων, προσανατολισμένων ἀπὸ Ν. πρὸς Β. Τὸ ἐν τούτων ἦτο ἐντελῶς κενόν. Εἰς τὰ ἄλλα δύο δωμαῶς εὐρέθη μέγας ἀριθμὸς κρανίων καὶ ἐλάχιστα

1. Διὰ τὰς παλαιότερας ἐρεῦνας εἰς τὰς Ἀρχάνας βλ. ΑΔ 20 (1965): Χρονικά, σ. 557 κ.έ.

2. Ἰ. Α. Σακελλαράκη, Ὑστερομινωϊκὸν κενοτάφιο στὶς Ἀρχάνας, ΑΔ 20 (1965): Μελέται, σ. 110 κ.έ.

3. Ἡ ἀνασκαφικὴ ἔρευνα ἐγένετο καὶ πάλιν μετὰ τὴν πρόθυμον συμβολὴν τῆς Περιγητικῆς Λέσχης Ἀρχανῶν καὶ τοῦ φιλαρχαίου προέδρου τῆς κ. Ἐμμαν. Καλοχριστιανάκη. Εἰς τὴν ἀνασκαφὴν συμμετέσχον αἱ ἀρχαιολογοὶ κ. Ἐφη Σακελλαράκη καὶ δ. Λιάνα Παρλαμά. Τὴν τεχνικὴν ἐπίβλεψιν εἶχον οἱ κκ. Ἐλ. Συναδινάκης καὶ Ἄν. Παπαδάκης, φύλακες ἀρχαιοτήτων καὶ οἱ Ἄλ. Παπαδάκης καὶ Ἄν. Καρούσος, τεχνίται τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου.

4. Συμφώνως πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ φύλακος ἀρχαιοτήτων κ. Ἐλ. Συναδινάκη, ἐκ τοῦ ὄστεοφυλακίου προέρχεται τὸ χαλκοῦν ἐγχειρίδιον (ἀρίθ. Μουσ. Ἡρακλείου 2467), τὸ ὁποῖον παρέδωσε παλαιότερον (Κρητ. Χρον. ΙΑ' (1957), σ. 339) καὶ εἶχεν ὑποτεθῆ (Ἰ. Α. Σακελλαράκη, ἔ. ἀ.), ὅτι προέρχεται ἐκ τάφου.